

Cultura

Polèmica amb rerefons polític

Albert Sánchez Piñol, després de la suspensió de la presentació de 'Victus' a l'Institut Cervantes d'Utrecht

“Em sento fatal, és humiliant”

JOSEP MASSOT
Barcelona

Albert Sánchez Piñol no li agrada ser al centre de cap polèmica, però des que l'Institut Cervantes d'Utrecht va decidir suspendre dijous la presentació de l'edició holandesa de *Victus*, es va trobar enmig d'una furiosa tempesta política que no deixava de créixer. No va dormir en tota la nit i quan al matí va agafar el vol HV5135 d'Amsterdam-Schiphol a Barcelona, les xarxes socials ja cremaven i l'arc polític català, amb ganes de rescabalar-se de l'exhibició de Montoro al Congrés dels Diputats equiparant catalanisme amb corrupció, passejava el fantasma de la censura. Sánchez Piñol, que fugí de la literatura de l'espectacle i que fins i tot es nega a signar llibres el dia de Sant Jordi, va apagar el telèfon mòbil i va anar a dinar a casa dels seus pares. Al final, després dels precs de la seva editora, Isabel Martí, va accedir a desgrat a donar explicacions en una roda de premsa.

L'autor es va mostrar visiblement incòmode per un escàndol que ell no havia buscat: “Em sento fatal, són situacions que no m'agraden i que hauríem d'evitar esbombar-les pel bé de tots. Però els holandesos s'ho van prendre com un atac a la llibertat d'expressió. A mi no em van els actes públics, i si vaig acceptar anar a Holanda va ser per l'entusiasme que la meua editora holandesa havia posat a promocionar el llibre. La cita era a l'Institut Cervantes d'Utrecht. El que passa és que Diplocat em va demanar que presentés el llibre a Amsterdam, el dia anterior. Els vaig dir que sí. Quan se'n van assabentar al Cervantes, l'ambaixada em va trucar per dir-me no sé gaire què sobre si caldria ajornar-ho o sobre si no era el moment oportú 'con la que está cayendo'. Tot va ser molt confús. En l'acte de Diplocat, quan vam acabar un col·loqui entre un historiador holandès i jo, es va donar la paraula al públic. Llavors, una noia que es va identificar com a secretària de l'ambaixada i que portava el discurs escrit, va començar a desacreditar el llibre, amb un argumentari bastant deplorable, com que Felip V era molt estimat pels catalans i que a Manlleu el van acollir

molt bé o que el decret de Nova Planta va modernitzar Catalunya. El pitjor va ser que era un plom, i no va parar de parlar fins que els assistents holandesos es van impacientar i la van xiular. Però no va passar res més”. Després, l'ambaixada va anul·lar la presentació del llibre, adduint risc de politització.

Sánchez Piñol creu que “tot es deu a un conflicte entre dues di-

SÁNCHEZ PIÑOL
“No han aconseguit censurar res; és un terme del segle passat”

SÁENZ DE SANTAMARÍA
“És un ajornament derivat de les presentacions en poc temps del llibre”

plomàcies. Bé, entre una diplomàcia i una altra d'embrionària, l'espanyola i la catalana, entre Diplocat i l'ambaixada, perquè la directora del Cervantes d'Utrecht estava entristida”.

Dit això, Sánchez Piñol va qualificar d'“inadmissible, per no dir

intolerable, impensable en altres latituds europees, que el cos diplomàtic espanyol envii funcionaris fiscalitzadors a debatre amb novel·listes i que suspenguin un acte al·legant no se sap ben bé quines raons. Em sembla molt malament. Em sento fatal, és humiliant i molt desagradable que l'administració pública envii els seus funcionaris a fer una feina de marcatge o no sé què a un escriptor”. “Risc de politització? El públic holandès està molt ben preparat. I després de preguntar-me si el 1714 la classe dirigent catalana havia traït les classes populars, em van demanar què n'opinava, del cas dels Pujol”.

“Crec –va dir Sánchez Piñol– que la mateixa por que tenien que els acusessin de patrocinar un acte independentista els ha portat a aconseguir el que no volien. El que ha passat és absurd, i era molt fàcil d'evitar. El Cervantes sempre m'ha tractat bé i no li guardo rancor, i no tinc cap inconvenient a reconduir-ho en el futur”. L'autor es referia a l'antecedent d'una presentació de vins catalans a Nova York en què es va desplegar una estelada i la premsa nacionalista espanyola va acusar el Cervantes d'acollir activitats independentistes.

Censura? “No han aconseguit censurar res. És un terme del se-

Albert Sánchez Piñol, ahir a la seu de l'editorial La Campana

Mala diplomàcia

ANÀLISI

Llàtzer Moix

Hi ha diversos tipus de diplomàcia, des de la política fins a la cultural. A Espanya, la cultural competeix en bona mesura a l'Institut Cervantes, que promou la llengua i la cultura espanyoles. Quan deixen que les promogui. Perquè l'ambaixada d'Espanya als Països Baixos va cancel·lar la xerrada a la seva seu d'Utrecht entre Sánchez Piñol i el seu traductor a l'holandès sobre l'“univers literari d'un dels escriptors catalans de més renom”, segons el web de la institució. El pretext, diu un portaveu del Cervantes, és

que l'acte hauria estat “sensible”, atesa la “situació política actual”.

Ha provat aquesta cancel·lació –o censura, o posposició, segons les fonts– la destresa de la diplomàcia espanyola? Buscant resposta, cerco la veu *diplomacia* al diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola. I hi trobo quatre accepcions, de les quals en citaré tres. La primera ens diu que diplomàcia “és la ciència o coneixement dels interessos i relacions entre nacions”. Vist així, podríem afirmar que la cancel·lació no ha demostrat cap ciència: l'editora holandesa de Piñol ha denunciat, irada, “el boicot des de l'estranger” d'un acte a Holanda, “on la llibertat d'expressió és una

cosa important”. La tercera accepció defineix la diplomàcia com a “cortesia aparent o interessada”, i no sembla que l'ambaixada hagi estat cortesa amb Piñol, ni que hagi donat bona imatge. La quarta accepció ens parla d'“habilitat, sagacitat i dissimulació”. Sense comentaris.

Deia Churchill, amb tota la raó del món, que “el diplomàtic és una persona que pensa dues vegades i finalment no diu res”. Ho sento, però, d'acord amb aquesta definició, tampoc no l'ha encertat la diplomàcia espanyola: no ha pensat dues vegades el que estava a punt de fer i el que ha dit li ha portat uns problemes que el silenci o l'omissió li haurien ben estalviat.

gle passat”, va dir l'escriptor. “Qualsevol escriptor, menys jo, voldria que el censuressin, perquè és una forma formidable de promocionar el llibre censurat. Si volien protegir la marca Espanya, han aconseguit el contrari. Al final m'acabaré estimant més que els polítics no llegeixin literatura. Com aquella llegenda que s'explica sobre Stevenson, quan el primer ministre Gladstone el va convidar a sopar i, quan li va dir que havia passat la nit sense dormir llegint *L'illa del tresor*, ell li va contestar: ‘Hauria preferit, senyor primer ministre, que s'hagués passat la nit provant d'arreglar els problemes del país’”.

El director de comunicació i promoció de l'Institut Cervantes, Hernando Calleja, va explicar que la presentació del llibre s'havia posposat perquè “les circumstàncies actuals no són les adequades per fer un acte cultural que podia ser interpretat en claus d'una altra naturalesa”. La vice-

#tuitsdecultura

Una vez más, España es el hazmerreír de Europa, censurando a sus autores.

#censured #Piñol

@CorrectorEditor
Edición i marketing Blog

Me gustaría verla si se puede en Madrid, aunque en el tráiler solo salen hombres entrevistados: L'endemà.

@AlainCuenca
Alain Cuenca Economista

Muñoz Molina dedica su próxima novela al asesinato de Martin Luther King.

@elenarami
Elena Ramírez Editora

¿Cómo vas a criar peces donde no hay agua? No andes implorando por lo imposible.

@alejodorowsky
Alejandro Jodorowsky Escritor

DAVID AIROB

Màrius Serra

Llibres d'iguals

Dilluns *Victus* d'Albert Sánchez Piñol va sortir en neerlandès, publicat per l'editorial Signature en traducció d'Adri Boon. Dijous Sánchez Piñol no va poder presentar el llibre a l'Institut Cervantes d'Utrecht, tal com estava programat. Un dia abans, al torn de precís i preguntes de la presentació d'Amsterdam, una dona havia llegit en nom de l'ambaixada espanyola un llarg comunicat destinat a denunciar que les dades històriques de la novel·la estan tergiversades. Segons llegeixo al digital cultural *Núvol*, "el conductor de l'acte la va haver de tallar, perquè s'allargava molt". A Utrecht ja no va passar. A última hora l'Institut Cervantes va cancel·lar la presentació d'una obra que, recordem-ho, està originalment escrita en llengua cervantina, a menys que les veus que defensen la catalanitat de Miquel Sirvent tinguin raó i a l'Institut Cervantes ja ho sàpiguen. Com sol passar en aquests casos, no es va informar de manera clara sobre el perquè de la suspensió sobtada. S'especula que el motiu de fons és perquè la inicial de la novel·la coincideix amb la consonant que els catalans ens obstinem a escriure aquest dijous als carrers de Barcelona: V de votar, V de *Victus*. És només una hipòtesi verbívora. L'editora holandesa Juliette van Wersch, responsable del segell Signature, va declarar a *Nederlandse Publieke Omroep* que estava enfurismada davant un acte de censura tan flagrant en sòl holandès decretat per un govern estranger. Queda clar que la diplomàcia espanyola es desviu per impedir que el procés català posi cap pica a Flandes, però aquest defici patològic pel verb prohibir ja comença a requerir teràpia.

Aquest diumenge 14, dia 3 d.V. (després de la V), a Llagostera s'inaugura la primera Fira del Llibre Prohibit. Els organitzadors, que s'inspiren en un model nord-americà, afirmen que és

L'editora holandesa de 'Victus', Juliette van Wersch, enfurismada per un acte de censura tan flagrant

el primer cop que se'n celebra una de similar a Europa, i no pas per falta de material. La iniciativa, que parteix de l'associació Can Toni de les Eugues, té el suport de les biblioteques catalanes, cadascuna de les quals dedica una prestatgeria a l'exposició de llibres prohibits. La Filmoteca també s'hi ha afegit i dedica el seu cicle anual de cinema i biblioteques als Proscrits, posant el focus en els escriptors i els llibres prohibits al món del cinema. No m'ha quedat clar si l'Institut Cervantes tindrà paradeta o no a Llagostera, presidida per un pòster gegant de l'actriu Sylvia Kristel, filla il·lustre d'Utrecht. En canvi, he sentit rumors insistents sobre un acte de reparació que inclouria una presentació alternativa de *Victus* en neerlandès. Sé de bona tinta (digital) que s'hi han ofert els cordials intel·lectuals espanyols que s'aplegaran aquest onze de setembre al Círculo de Bellas Artes de Madrid amb un lema digne de la ONCE: Libres e iguales (para hoy). Aprofitaran per presentar-hi totes les obres literàries que els han estat censurades perquè la seva inicial coincidía amb la E d'Espanya.

LA VERSIÓ HOLANDESA

"Un incident que frega la censura"

■ "Dimecres vam mantenir un col·loqui amb Sánchez Piñol a la Sala Spui 25, espai de nova creació vinculat a la llibreria Atheneum i l'editorial De Bezige Bij i ubicada junt al costat del paranimf de la Universitat d'Amsterdam", explica Adri Boon, traductor de *Victus*. "Hi va haver polèmica. Algú del públic, que afirmava ser portaveu de l'ambaixada, va dir que no estava d'acord amb algunes dades i fets. L'Institut Cervantes, que depèn dels ministeris d'Educació i Cultura i d'Afers Exteriors, va decidir que la presentació de l'endemà no tingués lloc. Encara així va resultar inesperat que es posposés el col·loqui de dijous. A mi se'm va posar al corrent sense donar-me data posterior en la qual tindria

lloc. Es veu que per al Cervantes, com que és institució oficial, es tracta d'un tema delicat, així és com ho perceben". Boon ha traduït del català al neerlandès Josep Pla. Joan Sales i Salvador Espriu, i del castellà, Mendoza, Zafón i Dalí.

L'editora holandesa, Juliette van Wersch, va esbombar a la premsa el seu enuig: "Es tracta d'un incident que frega la censura. Per a un editor és inconcebible que aquest autor no pugui parlar a Holanda de la història espanyola i catalana".

Un portaveu de l'Institut Cervantes va afirmar que es posarà tot el seu afany perquè l'acte tingui lloc amb una finalitat cultural, tal com s'havia concebut. / Carmen Montón

presidenta del Govern espanyol, Soraya Sáez de Santamaría, va afirmar que es tracta d'"un ajornament derivat de les presentacions en poc temps que s'estan produint del mateix llibre. M'imagino que es reprendrà l'assumpte quan es consideri que, per circumstàncies de la seva presentació en temps i forma oportuns, el moment és l'adequat".

El president Artur Mas va declarar, al matí, que el cas estava "en la línia del boicot internacional que practica el Govern central", mentre que CiU i ERC demanaran comptes al Congrés dels Diputats als ministres d'Exteriors i d'Educació –dels quals depèn el Cervantes– de la suspensió de l'acte d'Utrecht. El president Mariano Rajoy havia declarat a *El Faro de Vigo* que havia llegit *Victus*. "Està en clau nacionalista, però em sembla interessant", va dir. ●

PODEU COMENTAR AQUESTA NOTICIA A <http://goo.gl/vBxJIR>